

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. A.
przeciwko [...] Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w
Województwie X.
o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 maja 2023 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie
z dnia 24 marca 2022 r., sygn. akt IV Ua 5/22,
AGM

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 24 marca 2022 r., oddalił apelację A. A. od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 15 grudnia 2021 r., oddalającego jego odwołanie od orzeczenia [...] Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 23 lutego 2021 r., ustalającego, że A. A. jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim z powodu schorzeń oznaczonych symbolem 05-R i 02-P na czas określony do dnia 28 lutego 2024 r.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik odwołującego się, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał na jej oczywistą zasadność oraz występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego wyjaśnienia, czy podczas gdy stan zdrowia odwołującego się od dłuższego czasu nie ulega zmianie, a co więcej - nie

rokuje poprawy, brak jest przesłanek do ustalenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, mimo że wcześniejszym orzeczeniem stopień taki został ustalony.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania.

Pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia podstaw zaskarżenia były ewidentnie zasadne bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanego stanu faktycznego. Krótko mówiąc, zadaniem skarżącego jest wskazanie takiego uchybienia i przypisanie go do konkretnego przepisu prawa.

Skarżący tak rozumianego uchybienia nie wykazał. Po pierwsze, jeżeli Sąd drugiej instancji nie uzupełnia postępowania dowodowego ani – po rozważeniu zarzutów apelacyjnych – nie znajduje przesłanek do zakwestionowania ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, może te ustalenia przyjąć za podstawę faktyczną swego orzeczenia. W takim przypadku wystarczy, że w treści uzasadnienia uczyni o tym wzmiankę (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1998 r., III CKN 284/97, LEX nr 519928). Z tej racji zastosowanie tego modelu w przedmiotowym postępowaniu nie może być uznane za elementarne naruszenie prawa procesowego, skoro jest akceptowalne w judykaturze. Można jeszcze dodać, że w razie oddalenia apelacji przez sąd odwoławczy, akceptując zarówno dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, jak i przyjętą przez ten sąd podstawę prawną zaskarżonego orzeczenia, to przytoczenie w uzasadnieniu orzeczenia sądu drugiej instancji art. 385 k.p.c. - jako podstawy prawnej rozstrzygnięcia - jest wystarczające (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97, OSNC 1999 nr 3, poz. 60).

Po drugie, poszukiwanie oczywistości skargi kasacyjnej w płaszczyźnie oceny dowodów, nie daje obrazu oczywistego naruszenia prawa. W sprawie chodzi o wnioski wynikające z opinii biegłych. Strona skarżąca ich nie akceptuje, co jednak nie jest tożsame z oczywistym naruszeniem prawa, gdyż wówczas każde

orzeczenia odmienne od żądania odwołania (pozwu) stanowiłoby podstawę do takiego wnioskowania, co z naturalnych względów nie może być akceptowalne w postępowaniu kasacyjnym, skoro ono nie służy kontestowaniu dokonanej oceny dowodów.

W odniesieniu do przesłanki przedsądu wyrażonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy wskazać, że istotnym zagadnieniem prawnym jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu. Ustawodawca zaś dokonuje szczegółowej charakterystyki zasad zaliczania do poszczególnych stopni niepełnosprawności. I tak, zgodnie z art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 100), definiujący niepełnosprawność jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Ustawodawca charakteryzuje zatem niepełnosprawność za pomocą trzech elementów: 1) biologicznego (zdrowotnego) w postaci naruszenia sprawności organizmu, 2) społecznego, pojmowanego jako niezdolność do wypełniania ról społecznych i 3) ekonomicznego (zawodowego), będącego szczególną postacią niezdolności do wypełniania ról społecznych, jaką jest niezdolność do pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2018 r., I UK 255/17, LEX nr 2508633), ale nie chodzi o niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291).

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji osób niepełnosprawnych, do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Natomiast w myśl ust. 3 tego artykułu, do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca

ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Jeśli zaś chodzi o umiarkowany stopień niepełnosprawności, to warunkiem zaliczenia do niego jest stopień naruszenia sprawności organizmu powodujący niezdolność do wykonywania zatrudnienia albo zdolność do jego wykonywania jedynie w warunkach pracy chronionej oraz konieczność pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych jako elementu uczestnictwa w życiu społecznym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2014 r., II UK 360/13, LEX nr 1466628). Ostatnia, wymieniona przesłanka polega wyłącznie na konieczności zapewnienia pomocy (bez opieki) w celu pełnienia ról społecznych, przy czym osoba niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym nie jest również niezdolna do samodzielnej egzystencji.

Definicja pomocy została zawarta w § 29 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (dalej rozporządzenie). Natomiast ustawodawca w rozporządzeniu tym na potrzeby orzekania o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wprowadza pojęcia czasowej i częściowej pomocy w pełnieniu ról społecznych. Zgodnie z § 30 pkt 1 rozporządzenia czasowa pomoc w pełnieniu ról społecznych polega na konieczności udzielania pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia. Natomiast w myśl § 30 pkt 2 rozporządzenia, częściowa pomoc w pełnieniu ról społecznych oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, a zatem wsparcie w czynnościach samoobsługowych lub w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałanie w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych. Oznacza to, że chodzi o zdolność do pełnienia podstawowych ról społecznych, adekwatnych do cyklu życia danej osoby.

Dokonane przez Sąd Okręgowy mechanizmy wykładni prawa nie odbiegają od przedstawionego standardu, a tym samym w sprawie nie występuje nowe – istotne – zagadnienie prawne. Wykładni spornych przepisów dokonał Sąd odwoławczy i na tym tle nie można doszukać się luk, wymagających dalszych

wypowiedzi judykatury. Tym samym nie występują podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, niezależnie od sytuacji faktycznej, w jakiej znajduje się odwołujący się i dozy współczucia, jaką należy obdarzyć osobę dotkniętą określonym schorzeniem i ograniczeniami wynikającymi z tego tytułu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

AGM

[ł.n]